

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертацію Кобєлева Олексія Івановича «Адміністративно-правові
засади роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби
України», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і
процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження

В сучасних умовах в діяльності державних органів України все більшу роль відіграє людський фактор. Досвід розвинених країн світу підтверджує, що для створення сервісної держави необхідна оптимізація державного управління, яка неможлива без досвідченого персоналу, спроможного втілити європейські принципи в Україні, без нової кадрової політики.

Швидкий розвиток технічного прогресу, впровадження нових технологій у фінансово-господарську діяльність платників податків, часта поява великої кількості змін у нормативно-правових актах зумовлює необхідність постійного підтримання високого рівня компетентності персоналу фіскальних органів. Це вимагає використання єдиних методологічних підходів у роботі, високого професійного рівня кожного працівника.

Подальший розвиток Державної фіскальної служби України потребує її реформування на науковій основі, насамперед у напрямі ефективного використання людських ресурсів. Дослідження багатоаспектних і актуальних наукових та прикладних проблем щодо роботи з персоналом Державної фіскальної служби України передбачає поглиблене розуміння його сутності, динаміки, специфічних ознак, виявлення перспектив розвитку, що вимагає відповідного наукового обґрунтування. З огляду на це вивчення проблеми адміністративно-правових засад роботи з персоналом Державної фіскальної служби України видається актуальним.

Зазначені обставини та аргументи доводять своєчасність та актуальність дисертаційного дослідження Кобелева О.І. в сфері адміністративно-правових засад роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України.

***Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень,
висновків і рекомендацій***

Підхід дисертанта до дослідження відзначається ґрунтовністю та фундаментальністю. Чітко сформульована мета дисертаційного дослідження, яка полягає у визначенні на основі аналізу наявних нормативних та наукових джерел сутності й особливостей роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України, а також розробці та обґрунтуванні конкретних рекомендацій і пропозицій щодо напрямів вдосконалення її адміністративно-правового регулювання.

Для досягнення поставленої мети Кобелевим О.І. були сформульовані конкретні завдання, які вдало вирішені в процесі дисертаційного дослідження. Серед найважливіших слід звернути увагу на завдання, які мають системне значення, а саме: визначити сутність кадрової політики в органах Державної фіскальної служби України на шляху її реформування; дослідити особливості системи роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України; визначити та проаналізувати етапи конкурсного добору кандидатів на службу до органів Державної фіскальної служби України; охарактеризувати організацію професійної підготовки персоналу органів Державної фіскальної служби України; проаналізувати поняття, форми та критерії оцінювання якості службової діяльності персоналу органів Державної фіскальної служби України; окреслити та обґрунтувати напрями вдосконалення нормативного регулювання роботи з персоналом фіскальних органів.

Об'єкт і предмет дисертації визначені у відповідності з вимогами Міністерства освіти і науки України та дозволяють всебічно проаналізувати поставлену проблему. Так, об'єктом дослідження є система суспільних відносин, що виникають, змінюються і припиняються в процесі роботи з персоналом органів Державної фіскальної служби України. Предметом дисертаційної роботи є нормативно-правове регулювання та сучасний стан роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України.

Належний ступінь обґрунтованості і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечуються грамотним і системним використанням філософських, загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. Методи дослідження були обрані з урахуванням мети та завдань, сформульованих у роботі, з урахуванням об'єкта і предмета дослідження.

Розробляючи власну концепцію дослідження та аналізу адміністративно-правових засад роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України, автор спирається на широке коло джерел вітчизняних і зарубіжних вчених. Нормативно-правовою базою дослідження є Конституція України, Закон України «Про державну службу», чинні законодавчі, а також відомчі та міжвідомчі нормативно-правові акти, які визначають адміністративно-правові засади роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України.

Слід окремо відзначити достатню інформаційну та емпіричну основу дослідження, яку становлять аналіз офіційної статистики, узагальнення практичної діяльності з питань роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України, довідкові видання та правову публіцистику.

У рамках дисертаційного дослідження дисертантом проаналізовано сучасну наукову літературу, про що свідчить список використаних джерел. Однак слід відзначити, що не з усіма авторами дисертант беззаперечно

погоджується – в ряді випадків він аргументовано піддає сумніву позицію фахівців, висловлює своє бачення проблемних питань.

Структура роботи характеризується продуманістю, послідовністю, збалансованістю складових і підпорядкованістю їх реалізації мети та основних завдань дослідження.

Структура роботи відповідає цілям і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором, та складається із вступу, трьох розділів, пов'язаних між собою, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі чітко обґрунтовано актуальність проблеми, науково коректно сформульовано мету, яка співвідноситься з темою, та конкретизується у завданнях, окреслено предмет та об'єкт дослідження. Крім того, логічно окреслено систему використаних в роботі дослідницьких методів.

Перший розділ дисертаційного дослідження присвячений дослідженню сутності кадрової політики в органах Державної фіскальної служби України, розкриттю поняття та надання класифікації персоналу органів Державної фіскальної служби України, системі роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України.

Другий розділ дисертаційного дослідження присвячений аналізу правового регулювання окремих аспектів формування та функціонування персоналу фіскальних органів, зокрема добору персоналу ДФС України, організації професійної підготовки та підвищення кваліфікації персоналу фіскальних органів, та проблем оцінки якості службової діяльності персоналу цих органів.

Третій розділ роботи присвячений аналізу зарубіжного досвіду роботи з персоналом публічної служби, а також характеристиці напрямів підвищення ефективності нормативного регулювання роботи з персоналом органів Державної фіскальної служби України. Аналізуючи досвід нормотворчої та правозастосовчої практики зарубіжних країн, автор

визначає можливості імплементації окремих положень у національне законодавство України.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, які впливають зі змісту роботи, є логічними, слугують віддзеркаленням основних результатів дисертаційного дослідження.

Представлене дисертаційне дослідження має як теоретичне так і практичне значення для сучасної науки адміністративного права, що розкривається через можливості використання його результатів у навчально-методичній, науково-дослідній і нормотворчій діяльності.

Наукова новизна результатів дослідження

Цілком можна погодитись з дисертантом в тому, що дисертація є комплексним дослідженням, присвяченим адміністративно-правовим засадам роботи з персоналом органів Державної фіскальної служби України з урахуванням нового законодавства про державну службу. Конкретний внесок дисертанта в наукове розроблення цієї проблематики полягає в обґрунтуванні пропозицій і рекомендацій, що містять елементи наукової новизни й мають теоретичне та практичне застосування.

Обґрунтованим є підхід автора до визначення кадрової політики в органах ДФС України під якою автор розуміє діяльність уповноважених посадових осіб, що є частиною державної кадрової політики, спрямованої на забезпечення фіскальних органів конкурентоспроможними кваліфікованими кадрами і пов'язана з плануванням, формуванням та використанням трудових ресурсів органів ДФС України.

У дисертаційному дослідженні автором запропоновано систему принципів кадрової політики в органах ДФС України до яких відносяться: системність та послідовність її проведення; обґрунтованість; соціальна справедливість; професіоналізм; моральність; збалансованість представництва з урахуванням віку, гендерної рівності; відповідальність та взаємоповага держави, працівника і роботодавця; перспективність і

впровадження сучасних технологій та наукових підходів відбору і навчання персоналу.

У роботі надано авторське визначення поняття «персонал органів ДФС України» під яким розуміється сукупність осіб, які на постійних або тимчасових засадах як представники основної професії входять до штатного складу органів ДФС України і на платній основі виконують певні службові обов'язки в її органах.

Обґрунтовується поділ персоналу фіскальних органів на державних службовців, для яких характерна конкурсна процедура призначення на посаду, та працівників фіскальних органів, щодо яких йдеться про укладання трудового договору.

Схвальної оцінки заслуговує твердження автора щодо необхідності закріплення на законодавчому рівні поняття «конкурс» під яким дисертант пропонує розуміти особливий процедурний порядок добору персоналу, який передбачає оцінювання особистих досягнень, знань, умінь і навичок, моральних і ділових якостей претендентів та визначення їх відповідності вимогам посади в порядку, визначеному законодавством.

Обґрунтованим вбачається пропозиція дисертанта щодо можливості застосування комп'ютерного поліграфа для вдосконалення процедури професійного добору кандидатів на заміщення вакантних посад державної служби в органах Державної фіскальної служби України.

Система роботи з персоналом в органах ДФС України визначається як нормативно врегульована діяльність уповноважених підрозділів, що включає комплектування персоналу органів ДФС України з урахуванням здібностей, професійних, особистих і моральних якостей кандидатів; планування і прогнозування розвитку персоналу державних органів ДФС України; аналіз стану та ефективності державної служби в органах ДФС України; ротацію та звільнення персоналу органів ДФС України.

Дисертантом цілком правильно наголошується на необхідності безперервного професійного навчання персоналу фіскальних органів.

Професійне навчання персоналу органів ДФС України розглядається як законодавчо врегульований та організований процес оволодіння спеціальними знаннями, уміннями і навичками, необхідними для ефективного виконання посадових обов'язків.

Автор розглядає такі форми професійної підготовки персоналу органів ДФС України: навчання у вищих закладах освіти, в тому числі відомчих; інструктаж; стажування; перепідготовку; підвищення рівня професійної компетентності; підвищення кваліфікації; підготовку наукових кадрів, самоосвіту тощо.

Не можна не погодитися з висновком дисертанта, що проведення конкурсу для призначення на посаду є основним, але не єдиним способом заміщення вакантних посад, оскільки законодавство різних країн передбачає альтернативні способи заміщення вакантних посад. Актуальною вбачається передбачена законодавством ряду країн можливість здійснення тимчасових і надзвичайних призначень, яка покликана забезпечити оперативність та гнучкість при прийнятті кадрових рішень.

У роботі містяться й інші слушні положення та пропозиції, спрямовані на вирішення поставлених завдань дослідження, переважна більшість з яких найшла своє відображення у висновках, які базуються на ґрунтовному аналізі теорії та практики адміністративно-правових засад роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України.

Повнота викладу наукових положень дисертації в опублікованих працях

Основні теоретичні положення і висновки дисертаційного дослідження відображено у 10 одноосібних публікаціях, з яких 5 наукових статей опубліковано в наукових фахових виданнях, внесених до переліку МОН України, 2 статті у зарубіжних наукових фахових виданнях.

Основні положення та висновки дисертаційного дослідження доповідалися на науково-практичних конференціях та круглому столі: «Пріоритетні проблеми юридичної науки: сучасний стан та перспективи вдосконалення» (м. Київ, 18-19 липня 2015 р.), «Актуальні питання правової теорії та юридичної практики» (м. Одеса, Україна, 12-13 серпня 2016 р.), «Публічне адміністрування в сфері внутрішніх справ» (м. Київ, 14 травня 2015р.).

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. При цьому слід визнати, що всі публікації Кобелева О.І. у повній мірі відображають положення, висновки і рекомендації, сформульовані у вказаній науковій розробці, а також відповідають всім формальним вимогам, що пред'являються МОН України до наукових статей, тез конференцій та круглих столів.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації.

Безумовно, як і будь-яка наукова праця, дисертація Кобелева Олексія Івановича містить дискусійні положення та окремі недоліки. Деякі з них потребують додаткових роз'яснень і уточнень. У зв'язку з цим вважаємо за доцільне зауважити наступне:

1. Пропонуючи напрями вдосконалення правового регулювання роботи з персоналом фіскальних органів, дисертант наголошує на необхідності створення ефективних механізмів контролю громадськості за ухваленням кадрових рішень, залучення представників громадськості до діяльності конкурсних комісій, громадських рад фіскальних органів. Проте, на нашу думку, не слід переоцінювати значення участі громадськості при ухваленні кадрових рішень, оскільки воно є ефективним лише за умови наявності розвинених інститутів громадянського суспільства. В іншому випадку, як показує практика, вплив громадян на прийняття рішень в кадровій сфері може мати негативні наслідки.

2. Підрозділ 3.1 «Вдосконалення нормативного регулювання роботи з персоналом фіскальних органів» та підрозділ 3.2 «Імплементція зарубіжного досвіду в організацію роботи з персоналом Державної фіскальної служби України» доцільно змінити місцями, оскільки спочатку потрібно дослідити позитивний зарубіжний досвід в сфері роботи з персоналом публічної служби, а потім, з урахуванням зроблених висновків, визначати напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України.

3. У висновках до розділу 3 (с.169), пропонуючи вимоги до розробки базових професійних компетенцій на основі функцій фіскальної служби, автор підкреслює, що розробка компетентнісного опису посади дозволить визначити критерії конкурсного відбору претендентів, а також критерії оцінювання в подальшому результатів службової діяльності службовця. У зв'язку з цим твердженням бажано було б більш детально визначити базові професійні компетенції посад органів Державної фіскальної служби України.

4. На наш погляд, у підрозділі 1.3 «Система роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України» дисертанту варто було більш детально проаналізувати не лише поняття та характерні риси системи роботи з персоналом в органах державної фіскальної служби України, а й її структурні елементи, що суттєво покращило б дисертаційну роботу.

5. Дискусійним видається авторський підхід до роботи з нормативно-правовими актами. Зокрема, під номером 145, 146, 147 списку використаних джерел визначено три редакції Закону України «Про державну службу», дві з яких вже не чинні.

Однак слід зазначити, що вказані недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, мають дискусійний та рекомендаційний характер.

Зміст автореферату повністю висвітлює основні положення, висновки й рекомендації дисертації і відповідає встановленим вимогам. Основні положення дисертації представлені в чисельних публікаціях.

Дисертація є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити загальний висновок, що дисертаційна робота «Адміністративно-правові засади роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України» за своєю актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю положень, висновків, пропозицій, їх науковою та практичною значимістю відповідає всім встановленим вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, а її автор – Кобелев Олексій Іванович - заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**Головний науковий співробітник
відділу координації правових
досліджень Управління планування
і координації правових досліджень
Національної академії правових наук України,
доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник**

Є. А. Гетьман

Підпис Є. А. Гетьмана засвідчую:
прізвище

Начальник ВК

Гетьман / Ревенко А.О.